

Korkeakouluopiskelijoiden monimuotoisuus ja uuden ajattelun mahdollisuudet

Korkeakouluopiskelijoiden joukko on monimuotoistunut viime vuosikymmeninä. Tähän yhtenä kannustimena on ollut Euroopassa niin sanottu Bolognan prosessi, jonka useissa julkilausumissa on korostettu aliedustettujen ryhmien osallistumista korkeakoulutukseen.

Suomalaisen korkeakoulupedagogiikan tilaa ja uudistamista on juuri arvioitu. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen arviointiraportin mukaan opiskelijoiden moninaistuminen edellyttää myös korkeakoulu-pedagogiikalta uudenlaisia lähestymistapoja, jolloin pedagogisen osaamisen tarve korkeakouluissa tulee kasvamaan (Toom ym., 2023). Erityisesti opiskelijamäärien kasvu ja kansainvälisten opiskelijoiden määrän lisääntyminen vaikuttavat monin tavoin korkeakoulujen toimintaan.

Opiskelijat tulevat korkeakouluihin yhä erilaisimmilla taustoilla, oppimisvalmiuksilla ja motivaatioilla. Opetussuunnitelmien ja opetusmenetelmien onkin joustettava vastaamaan näitä tarpeita. Erilaiset oppimisympäristöt, verkko-opetus ja vertaisoppiminen voivat olla tehokkaita tapoja tukea erilaisia oppijoita. Pedagogisten ratkaisujen tulisi olla mahdollisimman joustavia ja monipuolisia. Korkeakouluissa tulee huomioida aikaisempaa enemmän myös monikulttuurisuuden ja -kielisyyden sekä kielitietoisuuden mahdollisuuksia. Parhaimmillaan erilaisuus rikastuttaa korkeakouluja ja valmistaa opiskelijoita moniarvoiseen ja -kulttuuriseen yhteiskuntaan ja maailmaan.

Pedagogiikalla voidaan vastata kysymykseen siitä, miten korkeakouluopetusta tulisi toteuttaa huomioiden opiskelijoiden erilaisuus ja moninaisuus. Mikä on korkeakoulun tehtävä suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalisti ja miten tehtävät näkyvät opiskelijan oppimisessa? Millaista asiantuntijuutta opiskelijoille syntyy korkeakoulutuksen aikana? Opiskelun merkityksellisyys on osalle opiskelijoista sisäistynyt ja heidän motivaationsa on korkealla, mutta osa opiskelijoista saattaa olla epävarmoja ja tarvita rohkaisua ja tukea esimerkiksi ohjauksen keinoin. Pedagogisia toteutuksia tukevat opetussuunnitelmien ajankohtaisuus, tutkimusperustaisuus ja proaktiivisuus.

Korkeakouluopiskelijoiden moninaisuus heijastuu myös opintojen keston. Korkeakoulut ovat pitkään yrittäneet lyhentää opintoaikoja, mutta edelleen on paljon opiskelijoita, jotka eivät valmistu opinnoille asetettujen tavoiteaikojen puitteissa. Hanna Norin ja kump-paneiden tässä numerossa julkaistu artikkeli analysoi syitä, joita saattaa olla opintojen pitkittymisen taustalla. Monen niin sanotun ikuisen opiskelijan opintoja ovat pitkittäneet niin perheen perustaminen kuin

taloudelliset ja terveydelliset syyt. Artikkelissä lisä ymmärrystä opintojen pitkittymisestä: se, mikä voi tilastoissa näyttää itsetarkoitukselliselta viivyttyltyä, voi opiskelijan näkökulmasta olla rationaalisen ja aktiivisen toiminnan tulosta.

Korkeakoulujen kyky kohdata erilaisia opiskelijoita tarjoaa myös vapautta uudelle ajattelulle. Kuten Kaarina Hazard tuo tässä numerossa julkaistussa puheenvuorossaan Minna Canthista esille, korkeakouluissa tulee olla paikkoja myös tunneherkille ja erityislaatuksille ihmisille, jotka päästessään kukoistamaan voivat luoda uutta ja vallitsevaan maailmantilaan sopimatonta. Tällöin koko yhteiskunta ja tiede voivat uudistua laajalti. Korkeakouluilla on mahdollisuus toimia tässä kehityksessä edelläkävijöinä luomalla inklusiivisia oppimisympäristöjä, tarjoamalla tukea ja resursseja sekä sopeuttamalla opetusmenetelmiä vastaamaan opiskelijoiden monipuolisia tarpeita. Korkeakoulujen sivistystehtävä punookin yhteen yhteiskunnan uudistamisen, opetussisällöt ja menetelmät sekä korkeakoulu yhteisön hyvinvoinnin jatkuvasti muuttuvassa maailmassa, jossa riittää uhkakuvia mutta myös toivoa paremmasta.

Päätoimittajat

Mira Huusko, Reetta Muhonen ja Mervi Friman

Lähteet

TOOM, A., HEIDE, T. JÄPPINEN, V., KARJALAINEN, A., MÄKI, K., TYNJÄLÄ, P., HUUSKO, M., NURKKA, N., VAHTIVUORI-HÄNNINEN, S. & KARVONEN, A. (2023). *Korkeakoulupedagogiikan tila ja uudistaminen -arviointi* (Julkaisut 22:2023). Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_2223.pdf